

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția. Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la

Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la

Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.

Epistolele nefrancate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Miscări țărănești în Rusia.

Sibiin, 26 Septembrie n.

Puține știri autentice pot să ajungă până la noi din Rusia, dată fiind controla severă căreia îi este supusă acolo atât presa cât și serviciul telegrafic; dar și din cele puține, strecurate ca prin urechia acului, putem să ne facem judecată despre situația internă din marele imperiu rusesc, care numai pacinică și liniștitoare nu poate fi numită.

Nu e mult de când am dat și noi știrea, — după alte ziare — că Țarul a ținut vorbire țăranilor din districtul *Kursk*, îndemnându-i la muncă, economie și la ascultare de poruncile lui Dumnezeu, și punându-le în vedere că se va îngriji de lipsele lor reale.

Lucrul acesta își are fondul seu politic de mare însemnătate. Prințre țăranii din Rusia s'a pornit adevărat o vreme încoco o mișcare de caracter revoluționar, care ia din zi în zi dimensiuni tot mai mari, și pe care n'o mai poate sufoca azi nici poliția, nici gendarmeria. A intervenit deci Țarul, cu cuvântul seu autoritativ, pentru a calma spiritele, și pentru a da asigurare țăranimei, că se va îngriji de lipsele ei reale.

Va avea efect, și va avea rezultatul dorit acest pas al Țarului? E secret al viitorului; pentru-că mișcările de țărani, odată pornite din loc, cu greu se mai pot opri, și nu se nimicesc de cât numai în lacuri de sânge. Așa ne prezintă cel puțin istoria mișcările țărănești din trecut.

Chestia e însă, că pe lângă atâta vigilență, cum de s'au putut lăși prințre țăranii din Rusia idei revoluționare, de cari sunt stăpâniți astăzi până și copiii de la școlă?

Poliția a aflat, că prin scrieri de cuprins revoluționar, cari vin răspândite în cel mai mare secret prin toate colibele țărănești, ba chiar și prin birourile funcționarilor publici, introducând în case și în școle, pretutindenea în viața publică, spirit revoluționar.

Un ordin secret al ministeriului rusesc de interne, adresat tuturor guvernatorilor din Rusia, stabilește modul cum se face împărțirea înțre popor a acestor scrieri periculoase revoluționare.

Tineri (probabil universitari) apar, când într'un district când într'altul, și traversându-l întreg, când cu trenul, când călare, împart prințre popor cărți și broșuri revoluționare, cu îndrumarea că după ce le-a citit se le dea fie-care mai departe și altora spre citire. Se întâmplă și așa, că scrierile vin aruncate în curțile și casele țăranilor, ori pe drum în trăsurile lor, când vin de la câmp sau de la țiguri, și acestia le găsesc și le cetesc, fără a ști da răspuns, că de la cine sunt venite.

Le cetesc și le dau mai departe spre citire, pentru-că sunt scrise pe placul lor. Și de aceea spiritul turnat în ele, spiritul revoluționar, se lățește tot mai mult prințre țăranimea din Rusia.

Natural, că perchișițiile sunt la ordinea zilei pretutindenea în Rusia, pentru a fi confiscate aceste cărți și broșuri revoluționare, pe cari țăranii nu le dau de bună voie, ear' cei-ce le caută nu dau de ele. Inzadar s'au dat ordine stricte, că tot ce vine pe poșta la adresa preoților, învățătorilor și țăranilor de la sate, să fie desfăcut și examinat cu scrupulositate, — căci cărți și broșuri revoluționare, poporul țăran tot primește mereu, în modul indicat mai sus.

De aceea, prin ordinul secret amintit mai sus, ministeriul rusesc de interne provacă acum autoritățile publice să urmărească în viitoriu pe adevărații criminali, pe cei-ce răspândesc scrieri revoluționare prințre popor.

Ne putem aștepta deci la nouă arestări de studenți, la nouă întemnițări și trimiteri la Siberia. Se va pune însă capăt prin această mișcările țărănești din Rusia? Cu greu ne vine a crede. S'ar pune însă la moment capăt, dacă cei în drept ar recurge la singurul recept bun și folositoriu: ar asculta cu indulgență plângerile țăra-

nimei și cu bunavoință ar căuta să îndrepte relele de cari suferă. Pentru-că cert e, că fără motiv n'a fost, nu este și nu va fi mișcare țărănească.

Pactul. De Marți decurg pertractările în Viena în chestia pactului, și abia vor fi terminate astăzi sau mâine, pentru-că intențiunea e de a le termina de tot dacă numai se poate, cu ocaziunea acesta. Consultările se țin de dimineața până târziu seara, și se estind nu numai asupra tarifei autonome vamale, ci și asupra întregului material referitor la renoirea pactului. După cum se depeșază de la Viena, în multe privințe s'a stabilit înțelegere deplină înțre cele două guverne și astfel chestia pactului se apropie de finalizare.

Nota Statelor-Unite. Tot mai bine se dovedește, că pasul întreprins din partea guvernului din Statele-Unite americane, în favorul Evreilor din România, a fost un pas pripit, și lipsit de ori-ce basă, din care motiv, cum am spus și în numărul trecut, nici nu va avea alte urmări, de cât încassarea de refuzuri de la toate puterile cărora nota a fost adresată. Se știe deja, că puterile provocate nu vor întreprinde în contra României pașii „energiici” pe cari i-ar fi așteptat Statele-Unite, din motivul, că nu se simt în dreptăți să se amestece în afacerile de natură internă ale statului român.

Un mare ziar din Londra, *Daily Chronicle*, are informațiuni sigure, că nici una dințre puterile cari au semnalat contractul de la Berlin nu va face nimica întru sprijinirea notei americane, ci toate vor răspunde, că n'au motiv de a interveni, fiindcă dispozițiile tractatului de la Berlin au rămas și altă dată neaplicate, fără ca puterile cari au subscris acel tractat să fi protestat. Nu se cuvine deci, ca acum, în mod excepțional, să întrevină și să pretindă esacta executare a celor cuprinse în el. Notăm, că presa română respinge înțregă și cu cea mai mare energie intervenția americană în o afacere de natură curat internă a statului român.

dapă nebulateci prin țările Europei, ca să-i ducă, cu bună plată, să se lupte contra Burilor.

Eu vă povestesc acum în locul prietenului meu; de aceea când voi zice „eu” în povestire, să știți că nu sunt eu, căci n'am fost prin America și nici n'am de gând să mă duc. Povestesc scumpul meu prietin, ear' eu numai reproduc vorbele lui.

Plecasem într'o primăvară. Auind cei din sat că plec în America, așa numai ca să ved lumea lui Dumnezeu, Ión al Anei mi-a dat o scrisoare pentru Pavel al Anei, care-i era frate bun și era dus de mult în America. Știa că e acolo, dintr'o scrisoare a lui Pavel, de acum patruzece și opt de ani, căci de atunci n'a mai scris a casă. În America! Dar' în ce oraș? Nu se știa. Acum, ce o da Dumnezeu, America dór' n'o fi așa de mare, ca să nu găsesc eu pe Pavel al Anei. Dar' dacă a murit? Dar' dacă a plecat din America în alte lumi! Dar' dacă s'a făcut boer mare și și-a schimbat numele?

Ei, într'un noroc. De mă voi întorceră cu scrisoarea tot în buzunar, cine să mă ducă la judecată?

Pe mare se învârtea lumea cu mine. Par'că intrase în capul meu un batalion de

Importanța predicei.

Pentru a vedea importanța predicei în Biserica creștină, trebuie mai întâi să vedem cari au fost foloșele realizate de ea în această instituție dumnezească, sau mai bine zis, să vedem cari au fost foloșele ei pentru omenime?

Predica e atât de vechiă cât și Biserica. De odată cu întemeierea Bisericii a fost necesară predica, pentru-că ea era, care vărsa lumină în sufletele credincioșilor, mângăere în inimile întristaților. Predica nu a fost o invențiune a apostolilor sau a părinților bisericesci, ci însuși Mântuitorul a instituit predica, dând însuși model de predică, cum este cea de pe munte și altele, apoi trimițând pe apostoli la continuarea și deservșirea operei sale, când le zice: „Mergeți, predicați Evangelia la totă lumea, etc.” Apoi apostolul Pavel zice în Epistola către Timoteiu: „Predică cuvântul cu timp și fără timp”.

Ce însemnă aceste cuvinte altceva de cât importanța ce trebuia să dea Timoteiu predicării cuvântului dumnezeesc?

Ce însemnă altceva de cât sacrificiul la care trebuia să se supună Timoteiu, de a neglija chiar interesele sale personale, ziua și noaptea, pentru a predica. Predica a fost care a făcut să se înroleze miile și zecimi de mii de creștini sub steagul crucii și a primii cu mândrie cununa martiriului. Predica a fost care a atras lumea la nobila religie creștină, și despre aceasta avem mărturie îndestulătoare în Noul Testament.

În adevăr, nu prin aur, nici argint, nici prin promisiuni deșarte, nici prin sabie, a convertit apostolul Petru 3000 păgâni la religia creștină. Părinții bisericesci convinși fiind mai mult de importanța predicei, au lucrat neconștient pe această cale, astfel că de la ei avem rămase ca niște comori foarte prețioase voluminoasele lor opere cu predici. În timpul când Biserica creștină era amenințată de furișele valuri ale păgânismului, predicile acestor părinți

draci. Și-mi era rău, rău de nu mai voiam să ved sôrele, și de zăpăcit ce eram nu știam nici cum mă chiamă.

Am ajuns în New-York seara. Ce de lume, ce de corăbii, ce de sgomot. Dacă o fi în fundul ladului numai pe jumătate ca aici, apoi — tot mai bine în raiu, fără vin și fără naiu! Și ce mutre de ômeni, maică sfântă, și vorbeau ca la Turnul Vavilonului! Și nu înțeleg-am pe nimeni. O mai rupeam eu ei pe nemțesce, mai făceam semne ca mușii, și mai stam și ca viței.

Mi-am dat cufărul unui hamal, să mi-l ducă la un oțel apropiat de port. Hamalul, un ticălos de Englez cu niște favorite de-un cot, apucase razna înainte. Eu după el. Imi fuge cu cutărul! Il ajung ca vai de mine, și-i fac semne că eu n'am picioare așa de lungi ca el. Că le și avea! Curat răschițore. Și iarăși a început să alerge, fără să-i pese de observațiunea mea. A trebuit să-mi iau picioarele de-a umărul și cu limba scosă să fug după el. În cale s'a întâlnit cu alt hamal, ce venia spre noi tot așa de iute.

(Va urma.)

FOIȘORĂ

Un emigrant.

de

G. Coșbuc.

Din România până-acum n'au plecat țăranii de-ai noștri în America; au plecat însă mulți din Ardeal și din Ungaria, dar' mai ales din Bucovina.

Pricina nu e atâta sărăcia, care te face une-ori — e adevărat — să iei lumea în cap, căci Românul care a scornit vorba: „nu da Dómne omului cât poate răbda”, răbda cu putere nevoile sărăciei și nu se depărtază de pământul strămoșesc și știe că până străinului, ori-cât ar fi de bună, tot nu e ca în țara sa.

Românului îi este frică de drumuri și de apă, și sărăcia nu este în stare să-l urnască din loc, ca să bată calea mănului prin lume până la calea întorsă.

Pricina, după cum se vede, este alta: ademenile străinilor, cari speculează munca brațelor și caută, de când cu desființarea sclăviei negrilor în America, să-și facă treb-

șora cu țăranii ademeniți de dincoace de Ocean.

Se înțelege, sărăcia plăcă foarte ușor urechea, și fómnea face să te lași ademenit de toți trași-împinșii cari îți făgăduesc marea cu sarea, și în urmă, când nu mai au nevoie de tine, te lasă cum e mai rău și unde ți-e mai subțire așa.

Veți fi citit prin gazete pe ici pe colea, ce scriu amăriții și vrăjii de ei emigranți în America despre traiul lor. Le plângi de milă, ce spun, și cum s'ar întorceră și nu mai au cum. Dar' fie-care să seceră ce a sămănat!

Vreau să vă povestesc acum tocmai despre un astfel de imbrobodit, care a emigrat acum cincizeci de ani în America, nu știu de ce și pentru ce. I-am cunoscut frații și surorile; și mi-a spus că l'a vădut acum mai de curând, un prietin al meu care a fost prin America, unul care bate țările așa numai de florile mărului, ca iubitor de aventuri cum este. Prietinel meu, om de altfel cu carte și cu dare de mână, a apucat să colinde lumea. Abia s'a întors din America, și iarăși nu l'am vădut. Am audt în urmă, că a plecat în Africa în Transvaal, luat de după gât cu niște oficeri englezi, cari umblau

erau cari făceau pe creștini să păzescă cu rigurozitate poruncile Domnului, să nu cadă în corupțiunile timpului și să primescă cu mândrie martiriul.

Și pentru a fi mai lămurit, citez și exemple de acei părinți. Astfel avem pe Ioan Chrisostom, Ilie Meniat, Vasilie cel Mare și alții, cari nici astăzi nu sunt întrecuți prin puterea de a călăuzi și forma de a o exprima. În cât pot afirma cu tot dreptul, că dacă creștinismul a ajuns aceea ce este astăzi, acesta — mulțămirea predicii.

Astăzi însă, când importanța predicii e înzecit mai mare de cât în trecut, când creștinii erau cu mult mai evlavioși și cu frica de Dumnezeu, astăzi zic, predica lipsește din Biserică. Un demnitar părinte bisericesc a zis odată: „Amar, când va fi tăcere în Biserică“. În adevăr, când Biserica ar șovăi din rolul ei de învățătoare a poporului, când ar înceta de a mai predica cuvântul Domnului, de a mai vărsa doctorie de mângâiere în sufletul celor întristați, de a combate relele timpului, atunci se produce acel amar, care cu drept distruge omenimea.

Dacă am reflecta un moment la timpul de astăzi, cu durere ar trebui să mărturisim, că s'a pierdut cunoștința despre importanța predicii.

Amvonele bisericești stau pe multe locuri amuțite, și creștinii nu mai frecventă decât ca în trecut biserica.

Creștinii nu mai înțeleg serviciul divin, nu mai înțeleg nici Evangelia.

Când vedem că prin predică se îndeplinesc atâtea lipsuri, de cari suferă astăzi Sf. Biserică și apoi societatea, ar trebui, ca predica să-și iee rolul din vechime, căci numai prin ea va prospera biserica și numai prin predică ne putem forma icona moralității la care trebuie să tindă întreaga omenime. Prin predică omul învață a se cunoaște pe sine, deprinde datorințele sale către Dumnezeu și către aproapele. Prin predică creștinul învață dogmele bisericești al cărei membru este, înțelege simbolică formă a serviciului divin și în sfârșit datorințele sale ca creștin. — Dacă biserica creștină are un ideal de a fi odată o turmă și un păstor, de a profesa adecă toate popoarele aceiași religii și a recunoaște pe același păstor, apoi acesta nu se poate ajunge de cât cu necontenită predică, așa că dacă facem o privire retrospectivă asupra rolului pe care l'a avut predica în biserica creștină de la început și până astăzi, o putem asemăna cu cimentul de la o clădire, căci după cum cimentul e necesar pentru păstrarea și conservarea unei clădiri, tot așa și în Biserica creștină e necesară predica pentru păstrarea adevăratei credințe și pentru buna propășire a membrilor ei.

Prin urmare, dacă atâtea cerințe ideale se îndeplinesc numai și numai prin predică, ar trebui să înțelegem că ea este foarte necesară și prin urmare importantă. („Viitoriul“.)

Pentru catedrală.

Pe cât de deprimător s'au prezentat neînsemnatele oferte pentru catedrală ale unor preoți puțin recunoscători binefacerilor bisericești de la care trăesc, pe cari de astădată, ca să nu disjuncte nu le-am publicat, le vom publica însă mai târziu, — pe atât de mare ni-a fost bucuria când am primit lista de colectă a preoților din tractul Branului, condus odinioară de Escelenția Sa actualul nostru Archiepiscop, — vădând din acea colectă, că sacral foc al însuflețirii la cele bune și folositoare se susține și în aceste timpuri de grea cercare, ceea ce se constată din însăși colecta ce urmăm:

1. Biserica gr. or. din Zernești . . . cor. 1500
2. Traian Mețian, protopresbiter, Zernești . . . 600

3. Iosif Comanescu, paroch, Codlea . . .	cor.	250
4. Ioan Danu, protop. on. Zernești . . .	"	200
5. Ioan Hamsea, paroch, Râșnov . . .	"	200
6. Iacob Zorca, paroch, Vlădeni . . .	"	200
7. Ioan Străvoiu, paroch Zernești . . .	"	200
8. Georgiu Enescu, paroch, Moeciul-inferior . . .	"	200
9. Leotin Pușcariu, paroch, Sohodol . . .	"	150
10. George Babeș, paroch Sohodol . . .	"	100
11. Ilariu Plotogea, paroch Tohanul-nou . . .	"	100
12. Ilariu Reit, par. Pôrtă-Bran . . .	"	100
13. Ioan Cențu, par. Șirnea . . .	"	100
14. Ioan Oncioiu, paroch Fundata . . .	"	100
15. Iosif Comanescu, paroch Ghimbav . . .	"	100
16. Virgil Pop, par. Cristian . . .	"	100
17. Ioan Tulbure, paroch Holbav . . .	"	100
18. Moise Micu, paroch, Poiana-Mêrului . . .	"	100
19. Aron Gogonea, paroch Poiana-Mêrului . . .	"	100
20. Iosif Runcanu, paroch Măgura . . .	"	100
21. Iosif Căjanu, par. Peștera . . .	"	100
22. Iosif Moșoiu, par. Cheia . . .	"	100
23. George Țișca, paroch Moeciul sup. . .	"	100
24. Ioan Moșoiu, paroch Șimon . . .	"	100
25. Dimitrie Tătulea, par. Predeal . . .	"	100
26. Ioan Debu, par. Vulcanu . . .	"	100

Suma cor. 5.200

Afară de acesta, preoțimea a luat obligământul a stăruii, ca să se voteze 5% de la fiecare biserică din venitul bugetar al anilor 1903, 1904, 1905 ca oferte benevole pentru catedrală, cari de la 23 parochii încă se speră că vor da suma de circa 5000 cor. — și a continua colecta între credincioșii noștri din fie-care parochie.

Mai amintim, că învățătorii din tractul Branului încă au început a subscrie sume însemnate ca oferte pentru catedrală, cari se vor publica la timpul său, dorind a contribui și ei cu denarul lor la ridicarea Sionului nostru.

Pentru acest act de însuflețire laudă se cuvine atât preoțimei cât și învățătorimeii noastre din tractul Branului, și cu deosebire părintelui protopresbiter concernent Traian Mețianu.

Tot asemenea veste îmbucurătoare ne aduce și o depeșă sosită astăzi aici, despre însuflețirea preoțimei noastre din tractul Avrighului, care în întrunirea sa de ieri, a subscris pentru catedrală oferte de 3500 corone. Se vor publica. Onore și acestei preoțimi, precum și șefului tractual.

Din tractul Iliei.

Vorța, 23 Septembrie n.

În ziarul „Activitatea“ din Orăștie au apărut 2 corespondențe privitoare la alegerea de protopresbiter al tractului Ilia.

De ore-ce în corespondențele acestea autorul nu se mărginește a informa publicul în mod obiectiv și imparțial despre decursul alegerii, ci face și o apreciere greșită a activității fostului nostru șef tractual Avram Păcurariu: pentru constatarea faptică a lucrului, 'mi iau libertate a servi Onoratului public cetitor cu următoarele lămuriri:

Este neadevărată afirmațiunea, că protopresbiterul Avram Păcurariu ar fi influențat direct asupra preoțimei din tract în favoarea fratelui său. Sunt și eu preot, am dese umblări pe la Ilia și în cazul acesta era imposibil să nu ved sau cel puțin să nu aud ceva. Din contră, știu sigur, că părintele

protopresbiter a manifestat în tota afacerea acesta în înțelesul strict al cuvântului ținuta cea pasivă.

— Atât în ce privește alegerea.

Referitor la ușurătatea cu care se judecă activitatea fostului nostru protopresbiter Avram Păcurariu, țin a constata, că nimic nu pôte fi mai desgustător pentru un om cât de cu puțin simț bun, de cât năsuința de a înălța pe cineva prin ponegirea altora. Și acesta procedură, durere, numai la noi se pôte observa. Noi nu ne putem alege un cantor fără să nu ne batjocurim prin cele câteva ziare de cari dispunem, silindu-ne a ne prezenta unii pe alții înaintea opiniei publice de oameni slabi și de nimica. Un lucru acesta ce dis gustă pe mulți în cari simțul bun nu este încă adormit, de la cetirea decum, de la sprijinirea ziarelor noastre.

Apoi plângere și vaete prin cele conferințe culturale publice, că ziaristica română și literatura nu este sprijinită de inteligență!

De la cantor mergem în sus până la episcopi cu calumniile, și dacă ziaarele nu ne ajung, o dăm pe almanachuri.

Tare ași dori să-mi spună cineva numai un singur cas coincident, la celelalte națiuni din patrie.

Dar' să revin la obiect. Activitatea protopresbiterului nostru Avram Păcurariu nu cade în cercul competenței de apreciere nechemărilor, ci în competența Escelenției Sale Înalt Preasfințitului Domn Archiepiscop și Metropolit și a Prevenatului Consistoriu, cari de bună seamă au cunoștință exactă ce activitate a prestat el la noi, căci altcum nu l'ar fi distins cu întărirea de protopresbiter la Hunedóra.

Dacă vrea Dl corespondent al „Activității“ să judece activitatea fostului nostru protopresbiter, binevoiască a-și aduce aminte în ce stare se afla tractul la venirea sa aici și în care stare se află tractul azi, la plecarea sa de la noi. Binevoiască a cerceta în ce strat social i-a fost dat să meargă și întră ce împrejurări, — ca să pôte desvolta o activitate de care corespondentul ar fi dorit să vadă.

Poporul nostru din Ilia și jur afară de puținul venit ce-i 'l dă pământul în schimb pentru munca sa titanică, alt izvor de câștig nu are. Ar munci bucuroși, dar' n'are unde și ce. Greutățile 'l silesc, ca și din puținele bucate, ce i-ar ajunge pentru familia sa, să vîndă străinilor pe un preț bagatel încă abia fiind în floare, pentru-ca în urmă să le cumpere eară de la străin cu preț îndoit. Din cauza acesta a și scăpatat grozav, în cât pe orice om cu durere de neamul său trebuie să 'l cuprindă mila vădându-i traiul, și să-i inspire grijă pentru viitoriul posomorit ce-i stă înainte.

Ca preot și înainte de toate ca român și eu am fost cuprins de acest sentiment de durere.

Cel dintâiu cuget la care acesta deprimare s'inflețescă m'a adus, a fost: cum s'ar puté ajuta acest popor exploatat?!

Am conferit despre acesta cu unii colegi mai intimi și ne-am decis să punem la cale înființarea unui magazin de bucate în Ilia. Fiindcă singuri nu eram capabili a face acesta, în speranța că și inteligența română din Ilia și jur este predominant de aceleași sentimente și de același interes față de bietul popor, am convocat o conferință confidențială, în care să ne înțelegem frățesc ce e de făcut pentru paralisarea gescheftărilor ce străinii fac pe contul poporului român de aici.

Sub pretext că timpul convocării a fost prea scurt, afară de convocatorii convocatorii conferinței nime nu s'a prezentat.

Am convocat o nouă conferință, cu termen de 2 săptămâni, dar' din inteligența română din Ilia, afară de Dl protopop Avram Păcurariu, cel rău judecat de corespondentul „Activității“ — nime nu s'a prezentat. A venit însă protopopul Dobrei I. Morariu, cu preoți și învățători mulți din tractul D-Sale, spesând bani cu călătoria și perdând timp, dar' inteligența română din Ilia nu s'a îndurat a se obosi până la conferință, spre a-și bate capul cu sôrtea sërmanului nostru popor din a cărui sudore trăim toți.

Am plecat de la acesta conferință cu tristă convingere despre indiferentismul în-

teligenței române din Ilia, și cu aceea uni-mângâiere, că cel puțin protopresbiterul nostru și al Dobrenilor ne-au onorat cu prezența, dovedindu-se prin acesta de sentinele pururea veghetore ale bisericești și poporului lor. Așa am pățit'o noi!

Și apoi fostul nostru protopresbiter de câte-ori și câte de acestea nu va fi pățit în lucrările Sale? Numai dînsul ni-ar ști spune.

Pe scurt, prea mare ne este nepăsarea pretutindenea, și de aceea nu ni-se prea vede nici un spor. Să ne scuturăm deci de ea!

George Perian
paroch gr. or.

NOUTĂȚI

Din cauza sfintei srbători „Înălțarea sf. Cruci“, numărul proxim al fôiei noastre va apăre numai Mercuri sêra.

*

De la curtea română. MM. LL. regele și regina României vor sosi Duminecă după amiază la Sinaia venind din străinătate. I. P. S. Sa metropolitul-primat precum și toți ministri vor merge Duminecă la Predeal întră întâmpinarea suveranilor români.

*

O enciclică a patriarhului ecumenic Ioachim III. Patriarhul ecumenic Ioachim III, capul bisericești ortodoxe din întreg imperiul otoman, a adresat tuturor bisericilor ortodoxe autocefale o enciclică în legătură cu pericolul invasiunii congregațiilor franceze în țările bisericești de răsărit. Înaltul prelat relevând caracterul disolvant pentru cultură și naționalitate al activității ordinelor religioase catolice, dă națiunilor creștine ortodoxe un serios avertisment. Ioachim III arată pericolul și indică și calea pentru a-l evita. („Candela“)

*

Proces de presă. Marti a fost ascultat la judele de investigație al tribunalului din Sibiu responsabilul Tribunei, cu care ocaziune i-s'a făcut cunoscut că procuratura din Cluj a încredințat cinci articoli publicați în „Tribuna“. A nime, articoli: „Numai morți vom da-o“ (Nr. 114 dto 5 Iulie), „Pericolul se apropie“ (Nr. 144 dto 23 August), „Secuii“ (Nr. 148 și 150 dto 28 și 31 August) și „Din păcatele noastre“ (Nr. 148 dto 28 August).

*

Print regal — sub curatelă. Familia prințului Francisc Iosif de Braganza, înrudit de aproape cu casa domnitoare a noastră, a pus pe prințul sub curatelă, din cauză că prea e prădător de bani și ușuratic. Curator al prințului e prințul Carol Ludovic de Turn-Taxis.

*

† **G. C. Philippescu**, mare-mareșal al curții regale din București, a murit pe neașteptate Luni 9/22 Septembrie, la stațiunea balneară Nauheim din Germania, unde urma de câțva timp o cură. Decedatul s'a distins în chip deosebit în numărusele însărcinări și demnități pe cari le-a avut în cursul unei vieți plină de fapte bune.

Născut la 1872, și-a făcut studiile în Germania și Austria și apoi a intrat în oștea moldovenescă cu gradul de sub-locotenent. De la 1866 până la 1874 a exerciat pentru prima-ora, cu un tact deosebit, spinosa demnitate de mareșal al Curții române. După aceea a fost trimis reprezentant al țerei la Curtea Rusiei, post pe care l'a păstrat până în 1876. Întors în țară, s'a consacrat cu un zel deosebit operilor de binefacere, puse sub patronajul M. S. reginei, secundat întră aceste bune făptuiri de distinsa și nobila sa soție, d-na Lidia Philippescu. Regretatul mare-mareșal era președintele consiliului de administrație al societății Regina Elisbeta, al soc. Policlinice și al soc. Șurorilor de caritate. El a reușit să dea acestor societăți o însemnată dezvoltare, grație spiritului său de inițiativă și activității sale spornice și neobosite.

În anul 1900 George Philippescu a fost din nou numit mare-mareșal al curții. Fostul mare-mareșal își făcea o fală din faptul, că nu făcea politică, că nu aparținea și nu voia să aparțină nici unei grupări politice, căutând numai să servescă cu un devotament nemărginit pe Suveran, adăuc convins că astfel își îndeplinea cea mai mare datorință către țară. George Philippescu a fost un mare și bun patriot; el lasă un gol greu de împlinit, regrete unanime și viu simțite.

*

Contramandare. Oprită fiind ținerea adunării Asociației despărțământului Mercuria, convocată pe Duminică în 15/28 Septembrie în comuna Jina, din motive sanitare, subsemnatul revocă convocarea aceleia publicată în „Telegraful Român” Nr. 102. Direct. despărțământului I. Droc.

„Egyetértés” în palat propriu. Săptămânile trecute ziarul independent „Egyetértés” din Budapesta s’a instalat în palatul propriu (VI. strada Vármege Nr. 11), aprovizionându-se cu șese mașini de tipărit rotative. Semn, că presa magiară e sprijinită din partea publicului ei în așa măsură, în cât nu numai spesele efective și-le poate acoperi din abonamente, ci și poate face chiar și palat. Ce distanță între ei și noi! „Egyetértés” costă 40 corone pe an.

Têrg oprit. Magistratul Orăștiei face cunoscut, că din cauza bălei de unghii și de gură, ce grasséză într-o viteză cornute din cercul Orăștiei, la têrgul de țără, obicaiuit a se ține la Orăștie în 1—3 Octombrie, de astădată vite cornute nu pot fi mânate.

Fundațiuni mari. Magistratul orașului Drezda zilele acestea a primit de la New-York notificare oficială, că un privatier răposat acolo a testat orașului un milion de marce spre scopuri filantropice. — Ear’ din Londra se raportează, că un cetățean din Bombay (India) cu numele Navroji Manochie Vardha a făcut o fundație de un milion de fonți sterlingi (1 f. sterling = 24 corone și 11³/₄ fileri), din camelele căreia se se dea ajutor omenilor din ori-ce țară, cari în urma ôre-cărei nenorociri și-au pierdut mijlocele de traiu.

Bancnote de 100 corone. Senatul băncii austro-ungare a ținut ieri ședință în Budapesta, în care a hotărât să pună în circulație, pe la finea lunii Octombrie, bancnotele de câte 100 corone.

Concert Vlădai. — în Brad. Poimâne (28 Septembrie st. n.) dna Irena Vlădai, primadona operei din București, cu concursul dnei Aurelia Dr. Robu și al artistului dramatic G. Savu de la teatrul național din București, va da în Brad concert în favorul mesei studenților de la gimnasiul de acolo.

Ninsore. Cu datul de 24 Septembrie se telegrafizează din Liptó-Szentmiklós, că în munții de pe acolo a fost ninsore mare. Preste nôpte temperatura e de 4—5 grade.

De la sud încă se raportează ninsore. A nume, Luni nôptea a nins la Ploiești și Burdujeni (România). Neaua forma strat de 6—8 centimetri. „Pétra Craiului” și Buceciul, cum și alți munți sunt acoperiți de neauă.

Desertare senzațională. Pe insula dunăreană Adakaleh, față 'n față cu orașul Orșova, soldați de post dă corpul de armată al șeptelea. Zilele trecute venise rândul la regimentul de infanterie Nr. 46 din Săgedin, care a și trimes soldați sub conducerea locotenentului Iosif Bartha. Se vede însă, că ungurașilor li-a fost plictisitoriu să stea la post, căci au trecut toți Dunărea și s’au dus la Orșova să-și petrecă. Uluit de ne mai pomenita desertare, locotenentul a plecat să-și caute soldații, pe cari într-un târziu i-a aflat într-un birt în Orșova. I-a luat pe toți sub escortă și i-a trimis la Arad, unde în închisorile fortăreței își așteaptă acum pedepsa.

Publicațiune. În sensul §-ului 25 al art de lege XXI. din anul 1886 se aduce la cunoștință publică, că comisiunea verificătoare, chemată de a rectifica lista membrilor virilisti (celor mai mari contribuenți) ai comitetului municipal își va ține ședințele în cancelaria protonotariului comitatens în Sibiu în 8 și 9 Octombrie a. c. În zilele amintite lista menționată va fi espusă intuițiunei publice și tot în acele zile se pot face reclamații verbale sau în scris pentru înducere în listă.

În sensul §-ului 27 din citatul art. de lege se provacă toți aceia, cari voiesc a profita de favorul §-ului 26 al legii menționate, ca să-și documenteze în decursul ședințelor verbal sau înscrise îndreptățirea lor, căci în cazul contrariu vor rămâne de astădată lipsiți de favorul §-ului 26, de a li-se socoti dublu contribuțiunea.

Conspectele de dare, cari servesc de basă la rectificarea listei virilistilor, sunt espuse în biroul protonotariului și din ziua de astăzi până în 7 Octombrie inclusive se pot face reclamații contra acelor. Lista virilistilor statorită se va așia în 11 Octombrie a. c. la casa comitatului și se va espune intuițiunii publice în decurs de 15 zile în cancelaria protonotariului comitatens. Recursele contra ei se pot subțerne în termenul acesta la comisiunea revizitoare permanentă. Sibiu, în 19 Septembrie 1902. *Reisenberger m. p. vice-comite.*

Metal nou. Revista „American Manufacturer” vesteste, că un chemician american a inventat o nouă compoziție de metal din nickel și otel, a cărei însușire e, că la căldură nu se dilată, ori cel puțin în grad foarte mic.

Nuntă tragică. În comuna rusă Verbte, cum raportează ziarul „Kattowitz Zeitung”, s’a aprins o casă în care tocmai se serba o nuntă. Șezeci de omeni și-au aflat mărtea în flacări, între ei și mirăsa și mama ei.

Din Petroșeni ni-se scriu următoarele: „În preseara aniversării a sută de la nașterea lui Kossuth, conducătorii treburilor comunale din Petroșeni au aranjat un conduct cu facile și lămpione și cu muzică, și plecând din piață, de la hotelul central „Vagner”, au percurș omenii străzile orașului, cari erau decorate cu o mulțime de steaguri, fiind aproape pe fiecare edificiu arborat câte un steag, și prin ferestre sumedenii de lumini aprinse. Au luat parte toți cetățenii orașului, fără deosebire de rang și stare: domni, dăme și domnișore, jum și omeni din toate clasele societății în adevăr poliglote din Petroșeni, — o conglomeratie de omeni de feliurite limbi și neamuri, cum numai în Petroșeni se poate vedea. Sub steagul roșu-alb-verde și în sunetul asurzitor al muziceii și al strigătelor de „éljen” au percurș ei toate străzile, neconturbați de nimeni, și bine era dacă nici ei nu conturbau pe nimeni. Dar’ nu așa a fost să fie. Ajungând mulțimea și la locuința iubitului nostru preot și vădând că acesta nu e iluminată, a început să bombardeze casa cu petri și să spargă ferestile producând spaimă și grăză în familia preotului, care fără a se gândi la așa ceva, aștepta cu mai multe vecine dinaintea casei să vadă convoiul și să audă muzica. Totă nôptea nu s’a putut odihni vădându-se cu ferestrele sdrobite și adunând petritele oprite prin mobilele din casă.”

E de prisos să spunem, că prin astfel de acte nu s’a ridicat întru nimica splendore memorabilei zile, nici în Petroșeni, nici pe alte locuri.

AMVONUL.

Predică

la Nascerea maicei Domnului.

In numele Tatălui și al Fiului și al Sf. Duch,

Amin!

„Fericiți cei-ce aud cuvântul lui D-zeu și-l păzesc pe dinsul.”

Ev. Luca c. 11, v. 28.

(Urmare.)

Drept aceea privia cu bunăvoință la silințele Martei, care în marea ei îngrijire nu-și vedea capul de lucru, vrând să-l omenescă pe Iisus cu mâncări și beuturi costisitoare; dar’ El prețuia mai mult indeletnicirea Mariei, care cu gândul la cele sufletești, uitase cu totul de griile lumești și șezând la picioarele lui Iisus asculta cu sete învățăturile ce ieșiau din gura lui.

Acăsta se vede din cuvintele, pe cari ca o jingașă muștrare le-a adresat Martei zicând: Marto, Marto, te grijești și spre multe te silești. Ci un lucru trebuiește.

Care să fie ôre, iubitorilor creștini, acest lucru trebuincios? Care va fi ôre partea cea bună a Mariei, care nu se va lua de la dinsa?

Sfântul Luca evangelistul, care ne istorisește acest cas, și cu colorii vii ne zugrăvește dragălașa scenă din casa Martei, nu ni-o spune apriat.

Ni-o spune însă — de-și indirect — muiera, care răpita de farmecul vorbirei, din mijlocul mulțimei a strigat cu însuflețire: „Fericit e pântecul care te-a purtat, și țîtele ce ai supt!”

După descrierea altor întâmplări din viața lui Iisus cum e: predica de pe munte, convorbirea cu Nicodim, care ’l cerceta nôptea, și cu Samarineca la fântâna lui Iacob, și toate învățăturile ce le-a dat învățăcelilor și mulțimei, — putem și noi deduce, că sub „lucrul trebuincios” și sub „partea cea bună a Mariei” El n’a înțeles împlinirea treburilor truștești; ci înțeleptă purtare de grijă pentru neschimbata bunăstare a părții noastre neperitoare, a sufletului.

Acăstă grijă să ne fie cea dintâiu; ei să i-se supună toate celelalte.

Omule, străduște-te înainte de toate, ca să te lămurești asupra înaltei tale chiamări. Și dacă ai învățat, că zidit fiind după chipul și asemănarea lui Dzeu, deci ca și El, cu sufletul nemuritoriu, trebuie neîncetat să ni-suești spre mai înaltă înțelepciune, spre mai curată virtute; dacă ai înțeles, că e voia zi-

ditorului tău, ca să te faci în lumea acăsta îndestulit și norocit, ear’ în ceeaaltă fericit: atunci urmărește neîncetat acest scop înalt, — însemnă cuvintele Mântuitorului.

Ai isbutit să dobândești aceste bunuri neperitoare, înțelepciunea adevă și virtutea, atunci nici timpul, care toate le strămută, nici ori-ce întâmplare nenorocă, nimic în lume nu ți-le va mai pute răpi. „Căutați mai întâiu împărăția lui Dzeu și dreptatea lui, și toate celelalte se vor adauge vouă, zice Iisus la ev. Mateiu cap 6 vers 33.

Așa dară pe Maria, sora lui Lazar să o luăm de model pentru viața noastră; purtarea ei să o luăm de pildă la îndeletnicirile noastre.

În câte alte locuri de nimica nu ’și vor fi petrecut timpul multe persoane de sexul ei! Câte alte petreceri ucigătoare de spirit și de inimă nu le vor fi fost pôte mai dragi, de cât o convorbire care tinde la lărgirea cunoștințelor, la nobilitarea sentimentelor!

Câte femei nu sunt și azi de așa nărvite, că o convorbire mai serioasă nu le convine, ne-aflând în ea plăcere, și de aceea iau refugiu la tot ceea-ce pôte numai să-le distragă simțirea și cugetarea.

Maria însă nu era de acest fel. „Ea ședea lângă picioarele lui Iisus și asculta cuvintele lui”.

(Va urma.)

Calendariu.

În zilelele acestea va apăre „Calendarul tipografiei și librăriei noastre archidiececane, pe anul comun de la Christos 1903” cu următorul cuprins:

Chronologie, date chronologice pe anul bisericesc 1902/1903; sărbătorile și alte zile schimbătoare preste an; posturile în biserica greco-răsăritenă; deslegarea postului; semnele ceresci și caracterele lor; cele 12 luni cu indicarea sfinților, a duminicilor și sărbătorilor, evangeliile, voscresnele și glasurile; anul jidovesc și mohamedan; pătrările lunilor și indicarea timpului; cele patru anotimpuri; întunecimi de sôre și de lună, regentul anului 1903; genealogia casei domnitoare și regenții diferitelor state; afaceri de postă și telegraf; tarifa pentru asigurațiuni postale; tarifa pentru serviciul de mesagerie în patrie, în comunicație cu Austria și cu Germania; tarifa de mesagerie în comunicațiune cu țările externe, tarifa pentru telegrame; călători cu trenul; tace de timbru pentru polițe, pentru asemnate de bani, de la comercianți; tace de timbru pentru documente, contracte, cuate, obligațiuni; tabela pentru calcularea intereselor; șematismul bisericeii ortodoxe orientale române din Ungaria și Transilvania pe anul 1903.

I. Metropolia.

1. Ierarchii metropoliei.
2. Sinodul episcopesc.
3. Demnitarii metropolitani.
4. Congresul național-bisericesc, deputații din archidieceasă, din eparchia Aradului și Caransebeșului.
5. Consistoriul metropolitan.
6. Delegațiunea congresuală.
7. Reprezentanța fundațiunii Gozdsu.

II. Diecesele.

- A. Archidieceasa Transilvaniei.
 1. Sinodul archidiececan.
 2. Consistoriul archidiececan.
 3. Seminarul archidiececan „Andreian”.
 4. Comisiunea administrativă a fundațiunii Șaguna.
 5. Comisiunea administrativă a tipografiei archidiececane.
 6. Protopresbiteratele.
 7. Preoți aplicați în armată.
 8. Preoți aplicați în funcțiune de stat.
 9. Diaconi.
 10. Presbiteri fără parochie aplicați la alte funcțiuni.
 11. Protopresbiteri onorari.
 12. Monachi.
 13. Preoți distinși cu brău roșu.
 14. Delegațiunea școlilor din Brașov.
 15. Eforia școlilor din Brașov.
 16. Școle medii:
 - a) Gimnasiul superior din Brașov;
 - b) Gimnasiul inferior din Brad;
 - c) Școla inferioară reală din Brașov;
 - d) Școla comercială din Brașov.
 17. Școle cu mai mult de 2 învățători.
 18. Stipendistii consistoriali.

B. Diecesa Aradului.

1. Sinodul eparchial.
2. Consistoriul eparchial din Arad.
3. Consistoriul eparchial din Oradea-mare.
4. Institutul pedagogic-teologic din Arad.
5. Comisiunea administrativă a fundațiunii Birta Ghiba.
6. Protopresbiterii și administratorii protopresbiterali.
7. Mănăstirea Hodoș-Bodrog.

C. Diecesa Caransebeșului.

1. Sinodul eparchial.
2. Consistoriul diecesan.
3. Institutul teologic.
4. Institutul pedagogic.
5. Reprezentanța fundațiunii Dumitru Peța.
6. Protopresbiterii și administratorii protopresbiterali.

Ierarchii metropolilor ortodoxe din Austro-Ungaria.

A. Metropolia sârbescă.

B. Metropolia din Bucovina.

Evidența pentru oficiile parohiale și protopresbiterale în lunile de preste an.

Dispozițiuni normative pentru esamenale private din cursurile pedagogice.

Dispozițiuni privitoare la esamenul de cualificațiune învățătoresc.

Pensionarea învățătorilor.

Învățătorul ca soldat.

Partea literară:

1. Prințre cruci, de M. V.
2. Anecdote: Curcanii; Cel mai bun vis.
3. O minciună de pe Secaș.
4. Popa cel fără gând.
5. Glume.
6. Literatura poporană: a) Colinde, b) Căntece vechi: Cântecul Marcului, Danghila și frații sei, Versul Săntilor Archangheli Mihail și Gavriil, La serbarea sfântului ierarch Nicolae.

Têrgurile în Transilvania.

Calendarul nostru archidiececan este cu deosebire întocmit pentru trebuințele preoțimei și ale învățătorimei noastre, fiind-că în el se află tot ce pôte servi de îndreptariu în afacerile private și oficiale.

Șematismul dă directivă în toate afacerile ce privesc biserica noastră.

Recomandăm cu căldură abonarea acestui calendariu, care abonare se pôte face la librăria archidiececană.

Cărți și reviste.

Contabilitatea afacerilor în participațiune, studiu de Ioan Pricu, profesor la șola comercială sup. gr. or. română din Brașov. Preț 2 corone + 10 fileri porto. Se pôte procura de la librăria Ciurcu din Brașov, ori de la autor.

„Candela”, revistă bisericescă literară redactată în Cernăuți, cu concursul mai multor preoți din archidieceasa Bucovinei, fasciculul 9 (pe Septembrie), a apărut cu următorul sumariu: *Cartea Iov*, tradusă și explicată după textul masoretic, de Dr. Isopescu (urmare); *Despre emanciparea femeii*, de Dr. Voitschi; 24 pagini text ruses, apoi comunicări, cronice și alte notițe de interes bisericesc. La „Cronică” e reproduc și textul actului comemorativ așezat în piatra fundamentală a catedralei nôtre din Sibiu.

„Candela” apare odata pe lună în Cernăuți (red. și adm. în residența arhiepiscopescă) și costă 8 corone pe an.

Posta redacțiunei.

I. M. în B. Casul comunicat e așa de disparent față cu ceea-ce vor să facă reformații din M.-Oșorheiu la mormântul parochului lor, în cât nu pôte fi argument în contra comparației ce o făcuserăm între: cum își stimăză străinii preoțimea lor, și cum ni-o stimăm noi? Mai ales, că nici la Dtre nu poporul, ci un singur parochian (bogat), epitropul, a făcut și pus la mormântul parochului o cruce de lemn. Frumos act de pietate și acesta, dar’ totuși vei admite și Dta, că într-o „monument sepulchral” și într-o cruce de lemn e mare deosebire.

